

Gorillans roll i ekosystemet

- Bör bergsgorillan räddas?

Jaquelin Molina Henriquez

Handledare: Kristin Boye, Institutionen för mark och miljö

FOTOGRAF: SARA & JOACHIM. CREATIVE COMMONS 2.0 Generic (CC BY-SA 2.0)

Sammanfattning

Varför är bergsgorillan viktig och vad gör det för att rädda dem? Många forskare har dedikerat sina liv till bergsgorillorna, men har inte tydligt förklarat varför de är så viktiga. Mycket av forskningen om bergsgorillan går ut på att studera deras beteende och sjukdomar och förklarar därför inte så utförligt varför man ska bevara bergsgorillan. Men faktum är att de har en nyckelroll i ekosystemet som gör att de är viktiga att bevara, inte bara för en biologisk mångfald eller för att de är släkt med människan utan för att upprätthålla en ekologisk funktion som både djur och människor är beroende av. Genom olika organisationer och myndigheter försöker man i dagens dage att rädda dessa djur från utrotning genom att hankas med de hot som hotar dem, så som tjuvskytte, sjukdommar och skogsskövling.

Innehållsförteckning

1. Innehåll.....	1
2. Material & metoder.....	1
3. Resultat.....	1
3.1 Gorillabiologi	1
3.2 Gorillornas nyckelroll ekosystemet.....	2
3.3 Männskligheten påverkas.....	2
3. 4 Hoten.....	2
3.5 Hjälp	3
4. Diskussion.....	4
5. Slutsatser.....	5
6. Referenslista.....	6

1. Inledning:

Bergsgorillan är ett av de mest utrotningshotade djuren i världen (The IUCN red list of threatened species, 2012) och många anser att det skulle vara en stor förlust för världen om de försvann, vilket ger upphov till frågeställningarna; Vilka är hoten mot bergsgorillorna och vad kan göras för att rädda dem? Dessa frågeställningar är vad uppsatsen syftar till att reda ut.

2. Material och metoder

Det material som använts i studien är litteratur om gorillor, samt elektroniska publikationer från världsnaturfonden. Utöver det intervjuades Allan Carlson från världsnaturfonden.

3. Resultat

3.1 Gorillabiologi

Bergsgorillan *Gorilla berengeiberengei* (Taylor och Goldsmith, 2002) finns på två platser i Afrika i Virungabergen som sträcker sig över Kongo, Uganda och Rwanda men även i Bwindi Impenetrable national park i Uganda (Världsnaturfonden, 2012c). De lever oftast i grupper om tio gorillor, som består av en manlig gorilla, *silveryggen*, och resten av gruppen består av kvinnliga och bebisgorillor, dessa grupper lever oftast i många år tillsammans. Bergsgorillorna bor i regnskogarna som täcker dessa berg, deras utbredningsområde består av ca 5-30 kvm² vilket ibland kan överlappa med andra bergsgorillagrupper. Men eftersom bergsgorillan är ett fredligt djur brukar de försöka undvika varandra istället för att skydda sitt revir. Bergsgorillan är även vegetarian och äter endast växter, vilket leder till att den behöver tid att smälta sin föda och mätta deras stora kropp som för en *silverygg* kan bli 180 cm lång och väga 150 kg och för en hona, 150 cm lång och upp till 90 kg. Bergsgorillan är den största levande människoapan och en av människans närmaste släktingar. Fram till 1960-talet hade bergsgorillan aldrig blivit studerad ute i det vilda George Schaller och Dian Fossey var några av de första forskare som studerade bergsgorillan ute i det vilda. (IGCP, 2012c)

3.2 Gorillornas nyckelroll i ekosystemet

Det finns några djur som har nyckelroller i ekosystemen, dit hör bl. a elefanter och människoaporna som bergsgorillan tillhör. Bergsgorillorna konsumerar avsevärda mängder frukt, bär och grönsaker där fröna inte alltid tuggas sönder utan passerar tarmen och sedan blir stratifierade vilket är en process vissa frön behöver för att kunna gro, denna process sker i gorillans tarmar som gör att frön kyls ner för att sedan kunna växa (Carlson, 2012). Detta leder till skogsförnygring och det är av denna anledning som bergsgorillorna är viktiga för ekosystemet (Carlson, 2012). Men det finns även flera anledningar till varför man ska värna om dessa djur, t ex för bevarandet av den biologiska mångfalden.

3.3 Människligheten påverkas

Mänsklig existens är beroende av biologisk mångfald som i sin tur är beroende av ett väl fungerande ekosystem (Länsstyrelsen, 2002). Detta kan endast fungera med en variation av arter, genetiskt och inom olika individer av en art, samt naturtyper, miljöer. Därför är bevarande av gorillor och människoapor, samt andra djurarter viktigt för den biologiska mångfalden. Utrotningen av arter är inget nytt, men att det sker i den takt det gör idag är mycket oroväckande för ekosystemet som blir allt mer känsligt för förändringar allt eftersom försvinnandet av arter, så som (Länsstyrelsen, 2002)

3.4 Hoten

Bergsgorillans största indirekta hot idag är skogsskövling av regnskogen i virungaberget (Världsnaturfonden, 2012c). Människans befolkningsökning i dessa områden har gjort att tillgången till ved är svåråtkommen och på grund av detta vänder sig befolkningen till skogarna, som är bergsgorillans hem och hugger ner den. Lösningen till problemet ligger i att försöka utveckla ekonomiska alternativ till befolkningens behov och på så sett undvika skogsskövlingen (Världsnaturfonden, 2012c). En annan fara för bergsgorillan är mänskliga sjukdomar, som kan även kosta en bergsgorilla livet (IGCP, 2012a). Eftersom bergsgorillan inte har samma immunförsvar som människor, påverkas de hårdare av vissa sjukdomar. Genom att rensa bort skräp som flyktingar, militärer samt tjuvskyttar, lämnar efter sig och hålla naturen fri från föroreningar försöker man minimera chansen för gorillor att smittas (IGCP, 2012a). Man ger även hälsoundervisning för att befolkningen ska veta

hur de ska handskas med sitt skräp utan att skada sig själva eller miljön (IGCP, 2012a). Ytterligare hot kommer från tjuvskyttar som jagar gorillor på grund av deras kött, dock finns det inga siffror på hur många gorillor faller offer per år på grund av detta (Världsnaturfonden, 2012a). Gorillor dödas även av snaror som inte är direkt menade för dem utan för andra djur så som antiloper och på grund av illegal handel av trofé-delar: händer, smykenosv. som säljs till människor som prydnad (Världsnaturfonden, 2012a). Ännu en anledning till bergsgorillors död är djurparker som vill ha gorillaungar som de sedan vänjer vid ett liv i fångenskap. Dian Fossey (1983) skrev i *De dimhöljda bergens gorillor* om två gorillaungar, som tvingats åka till ett zoo i Köln där de fått leva i fångenskap: ”I flera år skrev en medlem av personalen vid zoo i Köln regelbundet och berättade hur Coco och Pucker mådde, både i ord och med foton. Fotona visade bara allt för tydligt att de nätt och jämnt uthärdade sin instängdhet. Medan jag skrev denna bok fick jag veta att Coco och Pucker dog 1978 i Kölns zoo, båda inom samma månad.”

3.5 Hjälp

Antalet bergsgorillor i det vilda har ökat de senaste åren från 780 till 880 (Världsnaturfonden, 2012b) genom ett effektivt arbete av olika organisationer som hjälpt till att skydda bergsgorillorna. (Världsnaturfonden, 2012c) Via samarbetet mellan IGCP, International Gorilla Conservation Programme, och afrikanska myndigheter som har hand om bergsskogarna har övervakningen kunnat ökas i parkerna. Samtidigt har arbetet underlättats för den afrikanska förvaltningen med att bevara bergsgorillorna och regnskogen. För att kunna uppnå detta behövs det att folket som bor på dessa platser får bättre förståelse för lagarna som skyddar skogen samt bergsgorillan, men även kunskap om hur man tar hand om skogarna och djurriket i dessa berg. Men den viktigaste av IGCPs uppgifter är att leda RBM, Ranger Based Monitoring, som är en grupp parkvakter som ser till att skydda bergsgorillorna och skogarna för olagliga aktiviteter, så som tjuvjakt. IGCP sköter även ekoturismen som är en viktig roll i det ekonomiska samhanget då det handlar om ca 3 miljoner som går åt skötsel av parkerna och befolkningen som livnär sig på turism. IGCP:s grundläggande mål är att säkerställa bergsgorillans överlevnad i bergsskogarna samt att bevara bergsskogarna.

4. Diskussion

På grund av personer som Dian Fossey, som med sin passion för bergsgorillan har världen fått upp ögonen för bergsgorillor. Genom sin bok *De dimhöljda bergens gorillor* (1983) har Fossey kunnat kommunicera till världen och visat vad gorillor egentligen är för några djur. Hon kunde genom boken, som är baserad på hennes vetenskapliga forskning och samtidigt en biografi, visa en tydlig bild av att bergsgorillan, trots sin storlek och muskulatur inte är farliga, aggressiva djur som skulle döda vid första ögonkastet, och att dessa djur behöver hjälp för att kunna överleva i sina naturliga habitat. Genom dessa människor och deras forskning har man kunnat komma fram till anledningarna varför bergsgorillorna är så viktiga för världen. De är inte bara viktiga på grund av att de är en av våra närmaste släktingar eller på grund av den biologiska mångfalden utan de är även viktiga för den afrikanska bergskogen som med den unika miljön är viktig att behålla. Bergsgorillan hjälper till med skogsförnyelse (Carlson, 2012), som är en nyckelfunktion i ett välfungerade ekosystem.

Ekosystemet är livsviktigt för människan och på grund av detta är det väsentligt att man gör allt för skydda bergsgorillan eftersom hela ekosystemet skulle kunna rubbas om de försvann. Man vet dock inte riktigt vad som skulle hända om de försvann helt och hållet då det inte är möjligt att förutspå sådant, men det finns teorier om att det skulle bli mycket svårare att förnya skogen och att flera växter skulle kunna minska i antal och därmed skulle insekterna också minska.

Nya resultat angående bergsgorillans ökande har kommit fram. En undersökning som gjorts från 2010-2011 har fastslagit att bergsgorillan ökat från 780-880 bergsgorillor. Detta visar på att de insatser som IGCP och andra organisationer genomfört har hjälpt och att det går mot rätt håll, men fler insatser skulle kunna göras för att förbättra chanserna då bergsgorillan lär vara den ända utrotningshotade primaten som ökar i antalet men som fortfarande är en av världens mest utrotningshotade arter (Världsnaturfonden, 2012b). Man skulle kunna hjälpa till och öka dessa organisationers ekonomiska tillstånd då flesta av de organisationer endast försörjer sig på donationer, men även öka kunskapen om de arter

som är utrotningshotade bland befolkningen som de berör men även internationellt, då i min åsikt bevarande av arter är en ansvarighet som alla i världen delar på. .

5. Slutsats

På grund av bergsgorillans effekt på naturen är de viktiga för oss människor. Det skulle vara en stor förlust i dagens läge att förlora bergsgorillan, då inte bara bergsgorillan är hotad men även andra djur som också har stor betydelse för ekosystemet. Detta leder till att försvinnandet av en art kan skapa mycket rubbningar i ekosystemet, som är mycket sårbart. Därför är bevarandet av bergsgorillan mycket viktigt. Metoderna som i dagens läge används för att försöka bevara arten har visats positiva tror flera backslag under åren, och detta ger hopp för bergsgorillans framtid. Man bör låta evolutionen, naturen sköta utrotningen av djurarter utan påverkan av människa.

|

|

|

6. Referenslista

Dian Fossey (1983), De dimhöljda bergens gorillor, Forum, tryckeriet AB boktryck, Helsingborg 1989.

Taylor, Andrea B. Goldsmith, Michele L, 2002, Gorilla biology: A multidisciplinary perspective [Elektronisk], Cambridge university press. West Nyack, NY, USA

Hemsidor:

Världsnaturfonden (2012a) Bergsgorillan är hotad[elektronisk]

<http://www.wwf.se/vrt-arbete/arter/1124484-bergsgorilla> [2012-11-13]

världsnaturfonden (2012b), glädjande ökning av bergsgorillan, [elektronisk]

<http://www.wwf.se/press/pressrum/pressmeddelanden/1507713-gldjande-kning-av-bergsgorillorna-i-uganda> [2012-11-13]

Världsnaturfonden (2012c), Internationellt samarbete för att rädda bergsgorillan. [elektronisk]

<http://www.wwf.se/vrt-arbete/var-arbetar-wwf/afrika/1125263-bergsgorilla> [2012-12-07]

International gorilla conservation programme (2012a) threats, [elektronisk]

<http://www.igcp.org/gorillas/threats/> [2012-12-07]

International gorilla conservation programme (2012b), Mountain gorillas, [elektronisk]

<http://www.igcp.org/gorillas/mountain-gorillas/> [2012-12-07]

International gorilla conservation programme (2012c), Gorillas, [elektronisk]

<http://www.igcp.org/gorillas/> [2012-12-07]

The IUCN red list of threatened species, (2012) Gorilla beringei, [elektronisk]

<http://www.iucnredlist.org/search> [2012-12-07]

Länsstyrelsen Stockholms län 2002-09-06, Biol_mangfald, [elektronisk]

http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/friluftsliv/Biol_mangfald.pdf [2012-11-18]

The Dian Fossey Gorilla found, international 2012-11-13 Dian Fossey, Gorilla

Conservation Pioneer, [elektronisk] <http://gorillafund.org/page.aspx?pid=387>, [2012-12-09]

Carlson, A. (2012) Personlig kommunikation